

KUNSTKRACHT 10
DOORLOPENDE LEERLIJN
'EDUCATIE MET KWALITEIT'

HANDLEIDING PEDAGOGISCH MEDEWERKERS |
PEUTERLEERLIJN | MUZIEK

Alles is muziek!

INTRODUCTIE

Alles is muziek!

Discipline:	Muziek
Thema:	Alles is muziek!
Type:	Peuteropvang
Aantal workshops:	5
Duur van de workshops:	30 minuten per workshop

Benodigheden:	• CD Peuterdansen 2A en 2B en de mogelijkheid om CD's af te spelen. • Voorwerpen waar je in kan praten/zingen (trechter, emmer, beker, wc-rol etc.). • Houten ritmestokjes (zelf maken door bij de bouwwinkel lange ronde stokken te kopen en op dezelfde lengte te maken), of potloden, Chinese eetstokjes. • Blikjes: potjes/bakjes/bloempotbakjes. • Eén grote doos/emmer/prullenbak en voor elke peuter een kleine (schoenen)doos. • Stevige, opgeblazen ballonnen. • Hoge pannen (liefst metalen), pollepels, keukengerei, (ritme)stokjes, metalen lepel, drie glazen flessen met water (tot verschillende hoogtes gevuld), dichte plastic flesjes water, dichte plastic flesjes rijst (halfvol). • Ribbelkarton (bijv. uit beschuitrollen), plastic koffiebekertjes, zilverfolie, vuilniszakken. • Eén of enkele grote prullenbakken. • Fietsbellen (één per peuter). • Evt.: groot doek/tafellaken/hoeslaken, koker, wc-rol, pringlesbus, een nepvlieg, hoepels.
---------------	---

Locatie:	Reguliere ruimte
----------	------------------

Aanvullende ideeën:	-
---------------------	---

Overige informatie:	• Zorg voor een zo leeg mogelijke ruimte, met weinig afleiding. Maak gebruik van het zitten of staan in een kring. Om meer structuur te krijgen, kan het helpen om voor elk kind een sticker op de grond te plakken of gebruik te maken van de lijnen in de vloer. • Probeer elk instrument op een leuke manier te introduceren. • Waar nodig, kun je de liedjes opnieuw aanzetten of op repeat. • Het is fijn om een collega als assistent te hebben. • De lessen hebben voorbereiding nodig, begin op tijd. • Bij sommige workshops maak je gebruik van beide cd's. Om het makkelijker te maken, is het handig om per workshop de liedjes achter elkaar te zetten.
---------------------	---

Educatie model leerlijn:

Workshop 1:

In deze workshop ontdekken de peuters welke geluiden ze met het lichaam en de stem kunnen maken. Ze maken variaties in zacht/hard, langzaam/snel, hoog/laag, lang/kort.

Workshop 2:

In deze workshop ontdekken de peuters welke geluiden ze met verschillende voorwerpen kunnen maken. Ritmestokjes, blikjes, dozen en ballonnen. Ze maken variaties in zacht/hard, langzaam/snel, hoog/laag, lang/kort.

Workshop 3:

In deze workshop ontdekken de peuters welke geluiden ze kunnen maken met verschillende kookgereedschappen: een pan, pollepel, water, rijst. Daarna gaan ze lekker eten. Ze maken variaties in zacht/hard, langzaam/snel, hoog/laag, lang/kort.

Workshop 4:

In deze workshop ontdekken de peuters welke geluiden ze met verschillend afval kunnen maken: ribbelkarton, plastic bekertjes, zilverfolie en een prullenbak. Ze maken variaties in zacht/hard, langzaam/snel, hoog/laag, lang/kort.

Workshop 5:

In deze workshop ontdekken de peuters welke geluiden ze buiten horen: een fiets, een vlieg, regen en een auto. Ze maken variaties in zacht/hard, langzaam/snel, hoog/laag, lang/kort.

WORKSHOP 1

Alles is muziek! – Lichaam en stem

Educatie model leerlijn: Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.

Benodigde materialen:

- CD Peuterdansen 2B/16 Het vrolijke stappertje.
- CD Peuterdansen 2B/05 Rommelen en Trommelen.
- CD Peuterdansen 2B/08 Danskriebel.
- CD Peuterdansen 2B/13 Roer-Toer.
- Voorwerpen waar je in kan praten/zingen (trechter, emmer, beker, wc-rol etc.).

Aanvullende ideeën: Maak gebruik van bestaande kinderliedjes.

Introductie:

In deze workshop ontdekken de peuters welke geluiden ze met het lichaam en de stem kunnen maken. Ze maken variaties in zacht/hard, langzaam/snel, hoog/laag, lang/kort.

Activiteit 1: warming-up	
Doel	De peuters warmen hun stem op en herkennen verschillende instrumenten.
Educatie model leerlijn	Verbeeldingskracht, nieuwsgierigheid.
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2B/16 Het vrolijke stappertje.
Beginsituatie	De peuters staan in een kring.
Opdracht pedagogisch medewerker	Zet de muziek aan en loop op de maat. Waar je een instrument hoort, doe je hem na: fluiten met de mond, xylofoon, trompet, fluit.
Opdracht peuters	De peuters lopen in een kring en doen de instrumenten na die ze horen.
Aanwijzingen	De fluit kan je opzij doen, zodat er verschil zit in houding tussen trompet en fluit. Soms klinken er twee instrumenten tegelijk, kies er dan één of doe er twee tegelijk. Varieer op het lopen op de maat door te lopen in een kring, in een lange rij en iedereen door elkaar.

Activiteit 2: de handen	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden de handen kunnen maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2B/5 Rommelen en Trommelen.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond.
Opdracht pedagogisch medewerker	Vraag aan de peuters welke geluiden ze met de handen kunnen maken. Kijk waar ze mee komen en kies er een paar uit die je

	met zijn allen gaat doen. Ga daarna in op het klappen: zacht/hard, langzaam/snel, verschillende richtingen (hoog, laag, opzij, achter), aantal tellen (drie keer klappen – stop, bij stop de handen omhoog), klappen op het lichaam (hoofd, schouders, buik, benen, billen, voeten). Ga daarna in op de vingers: zacht/hard, langzaam/snel, met al je vingertoppen tikken/druppelen op het lichaam (hoofd, schouders, buik, benen, billen, voeten), tikken op het lichaam (op de vingers, hoofd, schouders, buik, benen, billen, voeten). Zet de cd aan. Klap op het ritme. Het zijn vier stukjes waar je kunt klappen en vier stukjes met de vinger. Je kunt bij elk stukje klappen variëren in lichaamsdeel en richting. Bij de veranderingen in de muziek doe je iets met de vingers (druppelen op tikken). Deze veranderingen zijn op 0:34, 1:05, 1:58 en 2:14.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met je handen? De peuters ontdekken verschillen in klappen en vingers: zacht/hard, langzaam/snel, richtingen, aantal tellen, op het lichaam.
Aanwijzingen	Bij het aantal tellen klappen: kijk tot hoever de peuters kunnen en tel hardop mee. Benadruk het verschil in geluid. Suggestie: zing bestaande kinderliedjes bijvoorbeeld: Klap eens in je handjes, Met de vingertjes.

Activiteit 3: de voeten	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden de voeten kunnen maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2B/8 Danskriebel.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond.
Opdracht pedagogisch medewerker	Vraag aan de peuters welke geluiden ze met de voeten kunnen maken. Kijk waar ze mee komen en kies er een paar uit waar die je met zijn allen gaat doen. Denk aan: schuiven, voeten tegen elkaar, tikken op de grond, stampen, springen. Zet de cd aan. De peuters mogen vrij dansen en herhalen wat ze net ontdekt hebben. Geef zo af en toe een klapvoorbeeld aan dat de peuters na kunnen doen. Maak gebruik van de ruimte: loop in een rondje, door elkaar, sta stil.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met je voeten? De peuters ontdekken wat ze met hun voeten kunnen doen en passen dit vrij toe.
Aanwijzingen	Wil je een stap verder gaan, maak dan variaties in: zacht/hard, langzaam/snel, aantal tellen: we stampen drie keer en stop. Bij het aantal tellen: kijk tot hoever de peuters kunnen en tel hardop mee. Benadruk het verschil in geluid. Suggestie: zing bestaande kinderliedjes over de voeten.

Activiteit 4: De tong	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden de tong kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2B/13 Roer-Toer.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond.
Opdracht pedagogisch medewerker	Vraag aan de peuters welke geluiden ze met de tong kunnen maken. Kijk waar de peuters mee komen en kies er een paar uit die je met zijn allen gaat doen, bijvoorbeeld klikken of scheetjes. Maak variaties in: zacht/hard, langzaam/snel. aantal tellen: 3x klikken, vraag welk dier dit geluid maakt (een paard), laat de peuters als een paard door de ruimte lopen en hierbij klikken. Eventueel zet je de cd aan.
Opdracht peuters	De peuters ontdekken welke geluiden ze met de tong kunnen maken. Dit koppelen ze aan een dier.
Aanwijzingen	Bij het aantal tellen: kijk tot hoever de peuters kunnen en tel hardop mee. Benadruk het verschil in geluid. Bij het rennen van de paarden kan je gebruik maken van hoepels, tuigjes, elastiekjes.

Activiteit 5: de stem	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met de stem kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.
Duur	5 minuten
Materiaal	Voorwerpen waar je in kan praten/zingen (trechter, emmer, beker, wc-rol etc.).
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond.
Opdracht pedagogisch medewerker	Welke geluiden kan je met je stem maken? Doe voor en laat de peuters je nadoen. Maak gebruik van praten en zingen. Maak variaties in: zacht/hard, hoog/laag. Pak verschillende voorwerpen waar je in kan praten/zingen en luister of de stem dan anders klinkt. Denk aan: een trechter, een emmer, beker, wc-rol etc.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met je stem?
Aanwijzingen	Benadruk het verschil in geluid. Ondersteun de stemgeluiden hoog/laag met bewegingen. Sluit eventueel met een lied af.

WORKSHOP 2

Alles is muziek! – Voorwerpen

Educatie model leerlijn: Verbeeldingskracht, nieuwsgierigheid.

Benodigde materialen:

- CD Peuterdansen 2B/16 Het vrolijke stappertje
- CD Peuterdansen 2A/12 Epo I Tai Tai, instrumentaal.
- CD Peuterdansen 2B/05 Rommelen en Trommelen
- CD Peuterdansen 2A/05 Danskriebel 1
- CD Peuterdansen 2A/08 Zwierewaai
- Houten ritmestokjes (zelf maken door bij de bouwwinkel lange ronde stokken te kopen en op dezelfde lengte te maken), of potloden, Chinese eetstokjes.
- Blikjes: potjes/bakjes/bloempotbakjes.
- Eén grote doos/emmer/prullenbak en voor elke peuter een kleine (schoenen)doos.
- Stevige, opgeblazen ballonnen.
- Evt.: groot doek/tafellaken/hoeslaken.

Aanvullende ideeën: Ga met de ritmestokjes naar buiten en kijk waar je op kan trommelen, ratelen langs een hek.

Introductie:

In deze workshop ontdekken de peuters welke geluiden ze met verschillende voorwerpen kunnen maken. Ritmestokjes, blikjes, dozen en ballonnen. Ze maken variaties in zacht/hard, langzaam/snel, hoog/laag, lang/kort.

Activiteit 1: warming-up	
Doel	De peuters warmen hun stem op en herkennen verschillende instrumenten.
Educatie model leerlijn	Verbeeldingskracht, nieuwsgierigheid.
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2B/16 Het vrolijke stappertje.
Beginsituatie	De peuters staan in een kring.
Opdracht pedagogisch medewerker	Zet de muziek aan en loop op de maat. Waar je een instrument hoort, doe je hem na: fluiten met de mond, xylofoon, trompet, fluit.
Opdracht peuters	De peuters lopen in een kring en doen de instrumenten na die ze horen.
Aanwijzingen	De fluit kan je opzij doen, zodat er verschil zit in houding tussen trompet en fluit. Soms klinken er twee instrumenten tegelijk, kies er dan één of doe er twee tegelijk. Varieer op het lopen op de maat door te lopen in een kring, in een lange rij en iedereen door elkaar.

Activiteit 2: houten stokjes	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met houten stokjes kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	Houten ritmestokjes (zelf maken door bij de bouwwinkel lange ronde stokken te kopen en op dezelfde lengte te maken), of potloden, Chinese eetstokjes. CD Peuterdansen 2A/12 Epo I Tai Tai, instrumentaal.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond.
Opdracht pedagogisch medewerker	Introduceer op een leuke manier de stokjes, maak het een beetje spannend. Verstop ze bijvoorbeeld onder een doek, pak ze in, loop in een kring om de peuters heen en laat het zien. Geef de peuters twee stokjes en laat ze eerst even ontdekken. Daarna gebruik je het stopteken dat is afgesproken. Vraag aan de peuters welke geluiden ze met de stokjes kunnen maken. Kijk waar de peuters mee komen en kies er een paar uit die je met zijn allen gaat doen, bijvoorbeeld: op de grond tikken, stokjes op elkaar, schuiven stokjes etc. Maak variaties in: zacht/hard, langzaam/snel, de ruimte (waar kan je nog meer op tikken) en aantal tellen. Een voorbeeld voor het aantal tellen is: er valt 1 druppel uit de lucht, er vallen 2 druppels uit de lucht etc. Voel de druppels ook ergens vallen op je lichaam: hé er valt een druppel op mijn neus, brr koud. Het gaat zachtjes regenen en steeds harder. Doe alsof je droog zit onder de paraplu en gebruik de stokjes als stok van de paraplu. Zet de CD aan, tik met de stokjes en maak gebruik van de variaties. Kijk of de peuters in het ritme kunnen tikken. Langzaam/snel of de melodie meetikken.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met de stokjes?
Aanwijzingen	Maak duidelijke afspraken voordat de peuters de stokjes krijgen, zodat ze elkaar geen pijn doen. Spreek een stopteken af, zodat ze snel weer stil zijn. Zing bijvoorbeeld: 'en doe je stokjes op je rug'. Benadruk het verschil in geluid.

Activiteit 3: blikjes	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met blikjes kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2B/5 Rommelen en Trommelen. Blikjes: potjes/bakjes/bloempotbakjes. Houten ritmestokjes.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond.
Opdracht pedagogisch medewerker	Weet je wat nog leuker is met het stokje? In een blikje trommelen. Laat aan de peuters horen hoe dat klinkt. Geef de peuters een blikje, maar kan ook een plastic bakje zijn. Laat ze

	eerst even ontdekken. Daarna gebruik je het stopteken. Vraag aan de peuters welke geluiden ze met het blikje en het stokje kunnen maken. Kijk waar de peuters mee komen en kies er een paar uit die je met zijn allen gaat doen, bijvoorbeeld: tegen het blikje aan tikken, er in roeren, raspen etc. Maak variaties in: zacht/hard, langzaam/snel, aantal tellen. Zet de CD aan. Het zijn vier stukjes waar je kunt tikken en vier stukjes waar je met het stokje in het blikje kan roeren. Leg van tevoren uit dat er verandering is in de muziek, en dat ze dan mogen roeren. Deze veranderingen zijn op 0:34, 1:05, 1:58 en 2:14.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met een blikje?
Aanwijzingen	Benadruk het verschil in geluid. Extra optie: laat iets vallen in het blikje: een knikker, blokje etc.

Activiteit 4: dozen	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met dozen kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2A5/Danskriebel 1. Eén grote doos/emmer/prullenbak en voor elke peuter een kleine (schoenen)doos.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond, de stokjes en blikjes zijn weggelegd.
Opdracht pedagogisch medewerker	Introduceer op een leuke manier de doos, maak het een beetje spannend. Zet één grote doos in het midden van de kring. Probeer of de peuters er vanaf kunnen blijven. Sla één keer op de doos en wijs een peuter aan die dat ook mag doen. Wissel van peuters. Maak variaties in: trommelen/krassen/vingers/vuisten, zacht/hard, langzaam/snel, aantal tellen. Geef daarna alle peuters een kleine doos en laat ze eerst even ontdekken. Daarna gebruik je het stopteken. Vraag aan de peuters welke geluiden ze met de doos kunnen maken. Kijk waar de peuters mee komen en kies er een paar uit die je met zijn allen gaat doen, bijvoorbeeld: tikken met de vingers, met de vuist, krassen met de nagels, in roepen. Maak variaties in: zacht/hard, langzaam/snel, aantal tellen. Zet de CD aan en maak muziek met de dozen.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met een doos?
Aanwijzingen	Benadruk het verschil in geluid. Suggestie: zing bestaande kinderliedjes, bijvoorbeeld: met de vingertjes.

Activiteit 5: ballonnen	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met ballonnen kan maken.
Educatie model leerlijn	Verbeeldingskracht, nieuwsgierigheid.
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2A/8 Zwierzwaai. Stevige, opgeblazen ballonnen. Evt.: groot doek/tafelaken/hoeslaken.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond, de dozen zijn weggelegd.
Opdracht pedagogisch medewerker	Introduceer op een leuke manier de ballon, maak het een beetje spannend. Blaas hem heel langzaam op en laat hem los. Herhaal dit een paar keer. Je kunt ook een peuter de opgeblazen ballon geven en hem loslaten. Daarna laat je het piepgeluid horen, misschien kan je daar het ritme van een lied mee laten horen. Blaas hem weer op en leg er een knoop in. Welke geluiden kan je nu maken? Wijs een peuter aan die iets weet. Geef daarna alle peuters een opgeblazen ballon en laat ze eerst even ontdekken. Maak daarna gezamenlijk verschillende geluiden met de ballon: op slaan, met je mond er op etc. Zet de CD aan en dans met de ballonnen. Extra optie: doe de ballonnen op een groot doek en gooi ze omhoog. Als afsluiting kan je één ballon lek prikken.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met een ballon?
Aanwijzingen	Peuters vinden het lastig om een ballon op te blazen, zorg dat je voor elk kind al een ballon hebt opgeblazen. Benadruk het verschil in geluid. Extra optie: laat de peuters zelf een ballon opblazen.

WORKSHOP 3

Alles is muziek! – Koken

Educatie model leerlijn: Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.

Benodigde materialen:

- CD Peuterdansen 2B/16 Het vrolijke stappertje.
- CD Peuterdansen 2B/05 Rommelen en Trommelen.
- CD Peuterdansen 2B/25 Vliegreis Latino.
- CD Peuterdansen 2A/16 Wie gaat er mee?
- Hoge pannen (liefst metalen), pollepels, keukengerei, (ritme)stokjes, metalen lepel, drie glazen flessen met water (tot verschillende hoogtes gevuld), dichte plastic flesjes water, dichte plastic flesjes rijst (halfvol).
- Evt.: koker, wc-rol, pringlesbus.

Aanvullende ideeën: -

Introductie:

In deze workshop ontdekken de peuters welke geluiden ze kunnen maken met verschillende kookgereedschappen: een pan, pollepel, water, rijst. Daarna gaan ze lekker eten. Ze maken variaties in zacht/hard, langzaam/snel, hoog/laag, lang/kort.

Activiteit 1: warming-up	
Doel	De peuters warmen hun stem op en herkennen verschillende instrumenten.
Educatie model leerlijn	Verbeeldingskracht, nieuwsgierigheid.
Duur	5 minuten
Materiaal	Cd Peuterdansen 2B/16 Het vrolijke stappertje.
Beginsituatie	De peuters staan in een kring.
Opdracht pedagogisch medewerker	Zet de muziek aan en loop op de maat. Waar je een instrument hoort, doe je hem na: fluiten met de mond, xylofoon, trompet, fluit.
Opdracht peuters	De peuters lopen in een kring en doen de instrumenten na die ze horen.
Aanwijzingen	De fluit kan je opzij doen, zodat er verschil zit in houding tussen trompet en fluit. Soms klinken er twee instrumenten tegelijk, kies er dan één of doe er twee tegelijk. Varieer op het lopen op de maat door te lopen in een kring, in een lange rij en iedereen door elkaar.

Activiteit 2: pannen en pollepels	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met pannen kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2B/5 Rommelen en Trommelen.

	Hoge pannen (liefst metalen), pollepels, keukengerei, (ritme)stokjes.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond.
Opdracht pedagogisch medewerker	Introduceer op een leuke manier de pan, maak het een beetje spannend. Leid deze oefening in met een verhaal: Zo, we gaan vandaag lekker rijst koken. Ik heb hier een pan. Hé, zou daar ook muziek in zitten? Tik tegen de pan, horen jullie dat? Laat een peur het nadoen. Misschien weet iemand een ander geluid? Wissel van peuters. Maak variaties in: trommelen, vingers deksel etc., zacht/hard, langzaam/snel, aantal tellen. Geef de peuters een pan en laat ze eerst even ontdekken. Kijk of je elke peuter een pan geeft of groepjes maakt. Daarna gebruik je het stopteken. Vraag aan de peuters welke geluiden ze met de pan kunnen maken. Kijk waar de peuters mee komen en kies er een paar uit die je met zijn allen gaat doen. Maak variaties in: zacht/hard, langzaam/snel en aantal tellen. Geef ze daarna een pollepel erbij en laat ze eerst even ontdekken. Gebruik weer het stopteken dat is afgesproken. Doe het tot slot met pan en pollepel. Zet de cd aan. Het zijn vier stukjes waar je kunt tikken en vier stukjes waar je met het stokje in de pan kunt roeren. Leg van tevoren uit dat er verandering in de muziek is en dat ze dan mogen roeren. Deze veranderingen zijn op 0:34, 1:05, 1:58 en 2:14.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met een pan?
Aanwijzingen	Benadruk het verschil in geluid. Extra optie: laat iets vallen in de pan: erwten, rijst, water etc.

Activiteit 3: water	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met water kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	Metalen lepel. Drie glazen flessen met water (tot verschillende hoogtes gevuld).
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond, de pannen en lepels zijn weggelegd.
Opdracht pedagogisch medewerker	Leid deze oefening in met een verhaal: Zo, de pan hebben we, nu nog water. Zet de drie glazen flessen neer en tik erop met een lepel. Horen de peuters de verschillende tonen? Je kunt ook blazen op de flessen. Giet water in de pan op verschillende manieren, laat evt. een peuter het doen.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met water?
Aanwijzingen	Benadruk het verschil in geluid.

Activiteit 4: rijst	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met rijst kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.
Duur	5 minuten.
Materiaal	CD Peuterdansen 2B/25 Vliegreis Latino. Dichte plastic flesjes rijst (halfvol).
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond, de flessen water zijn weggelegd.
Opdracht pedagogisch medewerker	Leid deze oefening in met een verhaal: Zo, de pan met water hebben we, nu nog de rijst. Pak een pak rijst en maak er muziek mee. Schudden, laat wat rijst in een lege pan vallen. Laat evt. een peuter het nadoen. Geef daarna alle peuters een plastic flesje met rijst en laat ze eerst even ontdekken. Daarna gebruik je het stopteken. Laat de peuters schudden met de flesjes in een ritme en geef aan wanneer ze moeten stoppen. Zing er evt. een lied bij: schud, schud, schud, schud, schud met de rijst (twee keer). Maak variaties in hard/zacht, langzaam/snel en aantal tellen. Zet de CD aan en maak muziek met de rijst. Laat de peuters hierbij dansen.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met rijst?
Aanwijzingen	Benadruk het verschil in geluid. Optie: in plaats van rijst linzen, pasta etc.

Activiteit 5: eten maar	
Doel	De workshop wordt afgesloten.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2A/16 Wie gaat er mee?
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond, de flessen rijst zijn weggelegd.
Opdracht pedagogisch medewerker	Leid deze oefening in met een verhaal: Zo, de rijst is klaar, nu kunnen we gaan eten. Wat hebben we dan nodig? Tafelkleed, Borden, bestek etc. Zet de CD aan en doe alsof: dek de tafel, zet de pannen neer, schep op, eten, drinken, blazen want het is te heet, neem kleine/grote happen, eet snel/langzaam, knoeien, opruimen, afruimen, afwassen etc.
Opdracht peuters	Hoe dek je de tafel en hoe eet je?
Aanwijzingen	Kijk of je accenten in de muziek kan gebruiken voor bepaalde handelingen.

WORKSHOP 4

Alles is muziek! – Afval

Educatie model leerlijn: Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.

Benodigde materialen:

- CD Peuterdansen 2B/16 Het vrolijke stappertje.
- CD Peuterdansen 2A/13 Kleine kriebeltuinbeestjes/slijm.
- CD Peuterdansen 2B/11 Vlindermuziek.
- Ribbelkarton (bijv. uit beschuitrollen), plastic koffiebekertjes, zilverfolie, vuilniszakken.
- Eén of enkele grote prullenbakken.

Aanvullende ideeën: Maak eens muziek met bubbelplastic of ander afval.

Introductie:

In deze workshop ontdekken de peuters welke geluiden ze met verschillend afval kunnen maken: ribbelkarton, plastic bekertjes, zilverfolie en een prullenbak. Ze maken variaties in zacht/hard, langzaam/snel, hoog/laag, lang/kort.

Activiteit 1: warming-up	
Doel	De peuters warmen hun stem op en herkennen verschillende instrumenten.
Educatie model leerlijn	Verbeeldingskracht, nieuwsgierigheid.
Duur	5 minuten
Materiaal	Cd Peuterdansen 2B/16 Het vrolijke stappertje.
Beginsituatie	De peuters staan in een kring.
Opdracht pedagogisch medewerker	Zet de muziek aan en loop op de maat. Waar je een instrument hoort, doe je hem na: fluiten met de mond, xylofoon, trompet, fluit.
Opdracht peuters	De peuters lopen in een kring en doen de instrumenten na die ze horen.
Aanwijzingen	De fluit kan je opzij doen, zodat er verschil zit in houding tussen trompet en fluit. Soms klinken er twee instrumenten tegelijk, kies er dan één of doe er twee tegelijk. Varieer op het lopen op de maat door te lopen in een kring, in een lange rij en iedereen door elkaar.

Activiteit 2: ribbelkarton	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met ribbelkarton kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2A/13 Kleine kriebeltuinbeestjes/slijm. Ribbelkarton (bijv. uit beschuitrollen).
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond.
Opdracht pedagogisch	Leid deze oefening in met een verhaal: Vanmorgen was mijn

medewerker	beschuitrol leeg, maar voordat ik het weg wilde gooien, zag ik daar dit papiertje in zitten. En het maakt geluid! Laat een geluid horen: raspen tegen elkaar aan wrijven, scheuren etc. Laat een peuter het evt. nadoen. Geef daarna alle peuters een stuk ribbelkarton en laat ze eerst even ontdekken. Daarna gebruik je het stopteken. Vraag aan de peuters welke geluiden ze met het ribbelkarton kunnen maken. Kijk waar de peuters mee komen en kies er een paar uit die je met zijn allen gaat doen. Maak variaties in: zacht/hard, langzaam/snel en aantal tellen. Zet de CD aan en maak muziek met het ribbelkarton. De peuters mogen hierbij ook dansen.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met ribbelkarton?
Aanwijzingen	Benadruk het verschil in geluid.

Activiteit 3: plastic koffiebekers	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met koffiebekers kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	Plastic koffiebekers
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond en het ribbelkarton is weggelegd.
Opdracht pedagogisch medewerker	Leid deze oefening in met een verhaal: Bij mijn beschuit vanmorgen had ik ook een heerlijk bakkie koffie. Doe alsof je er uit drinkt. Maar hé, het maakt ook geluid! Laat een geluid horen: kraken, raspen. Laat een peuter het evt. nadoen. Geef daarna alle peuters een koffiebeker, maar zet het voor hen neer. Bij deze oefening laat je ze niet eerst uitproberen, omdat het snel stuk kan gaan. Kies een geluid uit die je met zijn allen gaat doen. Begin met het geluid dat zo min mogelijk het bekertje kapot maakt en eindig met het kapot maken van het bekertje. Maak variaties in: zacht/hard, langzaam/snel en aantal tellen (drie keer knijpen).
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met koffiebekertjes?
Aanwijzingen	Benadruk het verschil in geluid.

Activiteit 4: zilverfolie	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met zilverfolie kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuter dansen 2B/11 Vlindermuziek. Zilverfolie.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond en de koffiebekertjes zijn

Opdracht pedagogisch medewerker	weggelegd. Leid deze oefening in met een verhaal: ik ging ook vanmorgen mijn boterhammen inpakken in zilverfolie en dat maakt ook geluid! Laat een geluid horen: wapperen, kraken. Laat een peuter het evt. nadoen. Geef daarna alle peuters zilverfolie, maar leg het voor hen neer. Bij deze oefening laat je ze niet eerst uitproberen, omdat het snel stuk kan gaan. Zet de CD aan, de peuters mogen hierbij dansen. Wapper eerst met de folie, zweef door het lokaal, ga langzaam over in kraken en eindig met proppen. Optie: dans met de balletjes. Gooi ze omhoog, rollen op de grond, overgooien.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met zilverfolie?
Aanwijzingen	Besprek na het lied het verschil in geluid.

Activiteit 5: prullenbak	
Doel	De peuters ontdekken welke geluiden je met een prullenbak kan maken.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.
Duur	5 minuten
Materiaal	Eén of enkele grote prullenbakken, vuilniszakken.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond, het zilverfolie is weggelegd
Opdracht pedagogisch medewerker	Leid deze oefening in met een verhaal: oh wat een rommel is het nu. We moeten het opruimen. Vraag aan de peuters waar we het moeten laten: in de prullenbak. De prullenbak is leeg, pak een vuilniszak. De vuilniszak maakt ook geluid. Doe hem in de prullenbak en doe de deksel dicht, dat maakt ook geluid. Zet de prullenbak in het midden van de kring. Probeer of de peuters er vanaf kunnen blijven. Doe de deksel open en dicht en laat een peuter het nadoen. Sla één keer op de prullenbak en laat een peuter het nadoen. Wissel van peuters. Maak variatie in: trommelen/krassen/vingers/vuisten etc., zacht/hard, langzaam/snel, aantal tellen. Eindig met alles in de prullenbak te gooien. Optie: zing een opruimlied.
Opdracht peuters	Welke geluiden kan je maken met een doos?
Aanwijzingen	Benadruk het verschil in geluid. Suggestie: zing bestaande kinderliedjes, bijvoorbeeld: Met de vingertjes.

WORKSHOP 5

Alles is muziek! – Buiten

Educatie model leerlijn: Verbeeldingskracht, Nieuwsgierigheid

Benodigde materialen:

- CD Peuterdansen 2B/16 Het vrolijke stappertje.
- CD Peuterdansen 2A/14 Kleinekriebeltuinbeestjes/vlieg.
- CD Peuterdansen 2A/03 Vroem...Tuut.
- Fietsbellen (één per peuter).
- Houten ritmestokjes of potloden/eetstokjes.
- Evt.: een nepvlieg, hoepels.

Aanvullende ideeën: Ga met de peuters naar buiten om te luisteren welke geluiden je nog meer hoort. Misschien kan je bepaalde geluiden extra in een muziekles doen.

Introductie:

In deze workshop ontdekken de peuters welke geluiden ze buiten horen: een fiets, een vlieg, regen en een auto. Ze maken variaties in zacht/hard, langzaam/snel, hoog/laag, lang/kort.

Activiteit 1: warming-up	
Doel	De peuters warmen hun stem op en herkennen verschillende instrumenten.
Educatie model leerlijn	Verbeeldingskracht, nieuwsgierigheid.
Duur	5 minuten
Materiaal	Cd Peuterdansen 2B/16 Het vrolijke stappertje.
Beginsituatie	De peuters staan in een kring.
Opdracht pedagogisch medewerker	Zet de muziek aan en loop op de maat. Waar je een instrument hoort, doe je hem na: fluiten met de mond, xylofoon, trompet, fluit.
Opdracht peuters	De peuters lopen in een kring en doen de instrumenten na die ze horen.
Aanwijzingen	De fluit kan je opzij doen, zodat er verschil zit in houding tussen trompet en fluit. Soms klinken er twee instrumenten tegelijk, kies er dan één of doe er twee tegelijk. Varieer op het lopen op de maat door te lopen in een kring, in een lange rij en iedereen door elkaar.

Activiteit 2: fiets	
Doel	De peuters maken muziek met een fietsbel.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	Fietsbellen (één per peuter).
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond.
Opdracht pedagogisch	Introduceer op een leuke manier de fietsbel. Eventueel zet je

medewerker	een fiets binnen. Voorbeeld: verstop hem onder een doek, pak hem in, loop in een kring om de kinderen heen en laat het zien. Bedenk een verhaal: oh wat een mooie fietsbel. Laat een paar peuters hem tringelen. Als het mogelijk is, geef je alle peuters een fietsbel en laat ze hem eerst even ontdekken. Daarna gebruik je het stopteken. Geef de peuters een opdracht: bel 3x, zacht/hard, langzaam/snel. Laat ze daarna zogenaamd op hun fiets stappen en fietsen door de ruimte. Ze bellen op hun bel. Op jouw teken: klap in de handen, moeten ze stil staan. Het stoplicht is rood, even wachten. Bij groen kunnen ze doorlopen. Optie: maak een rood en groen rondje en laat dat zien als stopteken en fietsteken. Als er niet genoeg bellen zijn, laat je de peuters door de ruimte fietsen. Je wijst één peuter aan die de fietsbel mag doen. Zodra hij stopt, staan alle peuters stil. Wissel van peuters. Of laat de peuters zelf het geluid van een fietsbel maken.
Opdracht peuters	De peuters maken muziek met een fietsbel.
Aanwijzingen	De spaken maken ook geluid.

Activiteit 3: vlieg	
Doel	De peuters doen het geluid van een vlieg en zijn beweging na.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuterdansen 2A/14 Kleinekriebeltuinbeestjes/vlieg. Evt.: een nepvlieg.
Beginsituatie	De peuters staan, de fietsbellen zijn ingeleverd.
Opdracht pedagogisch medewerker	Vanuit de vorige opdracht zet je je fiets weg. Je moet nu verder lopen, maar je hebt ineens last van een vlieg om je heen. Speel een klein toneelstukje: sla de vlieg weg, doe het geluid na. Laat de peuters meedoen. Zet de CD aan en wees allemaal en vlieg.
Opdracht peuters	Hoe doet een vlieg, hoe beweegt hij en welk geluid maakt hij?
Aanwijzingen	-

Activiteit 4: regen	
Doel	De peuters maken van regengeluiden door middel van ritmestokjes.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht
Duur	5 minuten
Materiaal	Houten ritmestokjes.
Beginsituatie	De peuters zitten op de grond.
Opdracht pedagogisch medewerker	Leid deze oefening in met een verhaal: zo, wat was dat een vervelende vlieg! Gelukkig is hij weg. Nu ga ik eerst even wat drinken op dat bankje daar. Speel dat je op een bankje gaat zitten en even moet bijkomen. Laat de peuters meedoen. Pak ondertussen een ritmestokje en tik op de grond.

	Hé wat voel ik daar, er valt een druppel uit de lucht. Er vallen twee druppels uit de lucht! Etc. Geef de peuters één of twee ritmestokjes. Voel de druppels vallen op je lichaam, op je neus, brr koud. Het gaat zachtjes regenen en steeds harder. Doe alsof je droog zit onder de paraplu en gebruik de stokjes als stok van de paraplu. Daarna kan je het weer laten regenen. Bij twee ritmestokjes kan je ze tegen elkaar laten tikken. De stokjes kan je ook op de schoenen laten tikken, dat geeft een ander geluid.
Opdracht peuters	De peuters maken regengeluid met de ritmestokjes.
Aanwijzingen	Maak eventueel gebruik van bestaande kinderliedjes.

Activiteit 5: auto	
Doel	De peuters doen alsof ze in een auto rijden.
Educatie model leerlijn	Nieuwsgierigheid, verbeeldingskracht.
Duur	5 minuten
Materiaal	CD Peuteransen 2A/3 Vroem...Tuutuut. Hoepels (als stuur).
Beginsituatie	De kinderen zitten nog vanuit de vorige oefening. De ritmestokjes zijn weggelegd.
Opdracht pedagogisch medewerker	Leid deze oefening in met een verhaal: Kom, laten we snel de auto pakken, anders worden we nat. Stap maar in je auto: deur open, gordel om, pak je stuur vast. Zet de cd aan. De peuters houden hun stuur vast en rijden door de ruimte. Geef de peuters een opdracht bij het rijden: toeteren, remmen, wacht voor een stoplicht, rijden in een rondje, rechte weg, kris kras etc.
Opdracht peuters	De peuters doen alsof ze autorijden en toeteren met hun stem.
Aanwijzingen	Leg uit dat ze voorzichtig moeten rijden, dat er geen ongelukken moeten gebeuren. Kijk of je nog iets kan doen om de laatste les af te sluiten. Herhaal een favoriet van de peuters of eindig met iets rustigs.